

महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे

४९६ सदाशिव पेठ, टिळक रस्ता, पुणे -४११०३० ■ दूरध्वनी : (०२०) २४४७५९६३
वेबसाइट : www.masapapune.org ■ ई-पत्र : masaparishad@gmail.com

विष्वस्त मंडळ :
डॉ. शिवाजीराव कदम
(अध्यक्ष)
डॉ. पी. डी. पाटील
(कार्यकारी विष्वस्त)
श्री. यशवंतराव गडाख
(सदस्य)

अध्यक्ष :
डॉ. रावसाहेब कसबे

उपाध्यक्ष :
श्री. विद्याधर अनास्कर
डॉ. तानाजीराव चोरगे
श्री. राजीव बर्वे

कार्याध्यक्ष :
प्रा. मिलिंद जोशी
९८५०२७०८२३

प्रमुख कार्यवाहु :
प्रकाश पायगुडे
९४२२०९२०२४
७९७२८९६९७९

कोषाध्यक्ष :
सुनिताराजे पवार
९८२३०६८२९२

पत्रिका संपादक :
डॉ. पुरुषोत्तम काळे
९४०४९३७७१०

कार्यवाह :
दीपक करंदीकर
बंडा जोशी
उद्घव कानडे
माधव राजगुरु
वि. दा. पिंगळे
अॅड. प्रमोद आडकर

विभागीय कार्यवाह :
पद्माकर शिरवाडकर
(ठाणे)
राजन मुठाणे
(कोल्हापूर)

जा. क्र. १७/२३-२४
दि. ६/७/२०२३

डॉ. वेदप्रकाश डोणगावकर
वाशिम.

यांना,
स.न.वि.वि.

महाराष्ट्र साहित्य परिषदेच्या वतीने, तत्त्वज्ञान, अध्यात्मशास्त्र, मानसशास्त्र, योग किंवा नीती या विषयांशी संबंधित उत्कृष्ट ग्रंथास डॉ. म. वि. गोखले पुरस्कृत प्राचार्य सोनोपंत तथा मामासाहेब दांडेकर पुरस्कार प्रतिवर्षी दिला जातो.

२०२१ च्या पुरस्कारासाठी, 'भारतीय तत्त्वज्ञान' या आपल्या ग्रंथाची निवड करण्यात आली आहे. आपले मनःपूर्वक अभिनंदन.

हा पुरस्कार प्रदान समारंभ संतसाहित्याचे ज्येष्ठ अभ्यासक आणि महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळाचे अध्यक्ष डॉ. सदानंद मोरे यांच्या शुभहस्ते आणि महाराष्ट्र साहित्य परिषदेचे कार्याध्यक्ष प्रा. मिलिंद जोशी यांच्या अध्यक्षतेखाली सोमवार, दिनांक १७ जुलै २०२३ रोजी सायंकाळी ५:३० वाजता, महाराष्ट्र साहित्य परिषदेच्या माधवराव पटवर्धन सभागृहात होणार आहे. रोख रुपये ७,०००/- व सन्मानपत्र असे या पुरस्काराचे स्वरूप आहे.

तरी आपण या समारंभास, पुरस्कार स्वीकारण्यासाठी अवश्य उपस्थित रहावे व आपले मनोगत व्यक्त करावे, ही विनंती.

कलावे.

उद्घव कामडे
(कार्यवाह)
मो.नं. ९८९०६५२७२३

आपले,

सुनिताराजे पवार
(प्रभारी प्रमुख कार्यवाह व कोषाध्यक्ष)

प्रा. मिलिंद जोशी
(कार्याध्यक्ष)

साहित्य
परिषद

महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे

महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे

महाराष्ट्र साहित्य परिषद

महाराष्ट्र
साहित्य
परिषद

महाराष्ट्र
साहित्य
परिषद

महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे

डॉ. म. वि. गोखले पुरस्कृत
प्राचार्य सोनोपंत तथा मामासाहेब टाईफर पुरस्कार
२०२१

“भारतीयत तत्वज्ञान”

या ग्रंथाच्या लेखनासाठी
डॉ. वेदप्रकाश डोणगावकर, वाशिम

यांना प्रदान

शुभहस्ते
डॉ. सदानंद मोरे
(संत साहित्याचे ज्येष्ठ अभ्यासक)

दि. १७ जुलै २०२३

प्रा. मिलिंद जोशी
कार्याध्यक्ष

प्रकाश पायगुडे
प्रमुख कार्यवाह

सुनिताराजे पवार
कोषाध्यक्ष

महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे

तरुण पिढीपर्यंत संतसाहित्य पोहोचले पाहिजे

स्वप्नील शिंदे

डॉ. सदानंद मोरे
यांचे मत

म. टा. प्रतिनिधि, पुणे

‘तरुण पिढीला अध्यात्माकडे वळविण्यासाठी नव्या माध्यमांचा अंगीकार करणे आवश्यक आहे. जुन्या पिढीने आता नव्या पिढीची भाषा, तंत्रज्ञान आत्मसात करून संतसाहित्य, पारंपरिक ठेवा त्यांच्यापर्यंत पोहोचविला पाहिजे,’ असे मत महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळाचे अध्यक्ष डॉ. सदानंद मोरे यांनी व्यक्त केले.

महाराष्ट्र साहित्य परिषदेतर्फे डॉ. विजय लाड लिखित ‘दासबोध चिंतनसार’ या पुस्तकाला आणि डॉ. वेदप्रकाश डोणगावकर लिखित ‘भारतीय तत्त्वज्ञान’ या ग्रंथाला डॉ. म. वि. गोखले पुरस्कृत ‘प्राचार्य सोनोपंत दांडेकर पुरस्कार’ परिषदेच्या सभागृहात झालेल्या कार्यक्रमात डॉ. मोरे यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला. परिषदेचे कार्याध्यक्ष प्रा. मिलिंद जोशी, कोषाध्यक्ष सुनीताराजे पवार उपस्थित होते.

महाराष्ट्र साहित्य परिषदेतर्फे डॉ. वेदप्रकाश डोणगावकर आणि डॉ. विजय लाड यांच्या ग्रंथांना महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळाचे अध्यक्ष डॉ. सदानंद मोरे यांच्या हस्ते ‘प्राचार्य सोनोपंत दांडेकर पुरस्कार’ प्रदान करण्यात आला. या वेळी (डावीकडून) डॉ. डोणगावकर, डॉ. लाड, डॉ. सदानंद मोरे आणि प्रा. मिलिंद जोशी उपस्थित होते.

भारतीय तत्त्वज्ञान प्राचीन आहे. या प्राचीन तत्त्वज्ञानाचा अभिमान असला पाहिजे. त्यावर अभ्यासकांनी भाष्य केले. मराठी भाषा तत्त्वज्ञानाच्या मांडणीसाठी उपयुक्त असल्याचे आदर्श उदाहरण चक्रधरस्वामी आणि ज्ञानेश्वर महाराज यांनी दिल्याचे मोरे म्हणाले. डॉ. लाड

यांनी मनोगतात दासबोधात जीवनाचा सांगितलेला विचार भावला असून, गेली अनेक वर्षे याचा सखोल अभ्यास केल्याचे सांगितले. दासबोधातील विविध विचारही त्यांनी या वेळी सांगितले.

‘भारतीय तत्त्वज्ञानासारखे सोपे काही नाही. मात्र, सर्वांनी हे अबोध आणि

अवघड असल्याचा बाऊ केला आहे. ही परिस्थिती बदलण्याची आवश्यकता असून, यासाठी तरुण पिढीचेही कर्तव्य आहे,’ असे डॉ. डोणगावकर म्हणाले.

सुनीताराजे पवार यांनी प्रास्ताविक केले. उद्घव कानडे यांनी सूत्रसंचालन केले.

“भारतीय संतांनी अध्यात्माचे लोकशाहीकरण केले. संतांनी त्यांचे साहित्य तरुण वयात लिहिले. मात्र, आपल्याकडे ते उतार वयात वाचले जाते. संत साहित्यात केवळ अध्यात्म, वैराग्य आणि निवृत्तीचा विचार नाही. आजच्या काळातील प्रश्नांची उत्तरेही संतसाहित्यात आहेत.

- प्रा. मिलिंद

जोशी, कार्याध्यक्ष,
महाराष्ट्र साहित्य परिषद

भारतीय तत्त्वज्ञान या पुस्तकाला महाराष्ट्र साहित्य परिषदेचा पुरस्कार

देशोन्नती वृत्तसंकलन...

वाशिम मातोश्री शांताबाई गोटे कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय वाशिम येथील तत्त्वज्ञान विभाग प्रमुख डॉ. वेदप्रकाश डोणगावकर यांच्या भारतीय तत्त्वज्ञान या पुस्तकाला महाराष्ट्र साहित्य परिषदेकडून २०२१ वर्षाचा प्राचार्य सोनोपंत दांडेकर उल्कृष्ट ग्रंथ पुरस्कार देण्यात आला.

डॉ. वेदप्रकाश डोणगावकर यांनी २०२० या वर्षी भारतीय तत्त्वज्ञान या पुस्तकाचे लेखन केले होते. सदर पुस्तकाचे लेखक म्हणून १७ जुलै रोजी महाराष्ट्र साहित्य परिषद पुणे यांच्या बतीने प्राचार्य सोनोपंत तदा मामासाहेब दांडेकर पुरस्कार देऊन त्यांना सन्मानित करण्यात आले. हा पुरस्कार संत साहित्याचे अभ्यासक तथा महाराष्ट्र राज्य साहित्य व संस्कृती मंडळाचे अध्यक्ष डॉ. सदानन्द मोरे यांच्या हस्ते त्यांना देण्यात आला. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी परिषदेचे कार्याध्यक्ष प्रा. मिलिद जोशी होते. आपल्या सत्काराला उत्तर देत डॉ. वेदप्रकाश डोणगावकर यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले. यावेळी ते म्हणाले की, भारतीय तत्त्वज्ञान हा अबोध आणि अवघड विषय असल्याचा बाज केला जातो. परंतु भारतीय तत्त्वज्ञाना इतके सोपे तत्त्वज्ञान

दुसरे नाही. भारतीय तत्त्वज्ञानामध्ये केवळ ईश्वर, आत्मा, पुनर्जन्म याच गोष्टीचा अभ्यास केला जातो असे नाही. भारतीय तत्त्वज्ञानात मूल्य संस्कार, आत्म कल्याण, वैज्ञानिक दृष्टिकोन आणि याचवरोबर जीवनाची व्यवस्था आखण्यासंबंधीचे विचार असल्याचे मतही त्यांनी व्यक्त केले. मागच्या काही दशकांमध्ये भारतीय तत्त्वज्ञान या विषयावर म्हणावे तसे लिखाण झाले नसल्याचे दिसून आले म्हणून आपण भारतीय तत्त्वज्ञान हे पुस्तक लिहिण्याचा प्रयत्न केला असल्याचे डॉ. डोणगावकर म्हणाले. हे पुस्तक लिहीत असताना त्यांनी वेद, उपनिषद, सूत्र ग्रंथ, त्रिपीटक, जैनांचे मूळ साहित्य, भगवद्गीता अशा मूळ आणि प्राचीन साहित्याचा अभ्यास केला. महाराष्ट्र साहित्य

परिषदेच्यावतीने प्राप्त झालेल्या या पुरस्काराबद्दल त्यांचे सर्व स्तरातून कौतुक केले जात आहे.

त्यांना प्राप्त झालेल्या या पुरस्काराबद्दल त्यांच्या महाविद्यालयाच्या संस्थेचे अध्यक्ष डॉ. नारायणराव गोटे, प्राचार्य व प्राच्यापक यांच्या शिवाय महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळाचे अध्यक्ष डॉ. सदानन्द मोरे, महाराष्ट्र तत्त्वज्ञान परिषदेचे माजी अध्यक्ष डॉ. नागोराव कुमार, ज्येष्ठ लेखिका प्रा. माधवी कवी, ज्येष्ठ प्राच्यापक डॉ. साहेबराव नीगळ, रा. तु. म. नागपूर विद्यापीठाच्या तत्त्वज्ञान विभागाचे माजी विभाग प्रमुख डॉ. सुरेंद्र गायथने यांच्यासह तत्त्वज्ञान विषयाचे अनेक प्राच्यापक आणि तत्त्वज्ञान प्रेमी यांनी त्यांचे अभिनंदन केले जाहे. (ता.प्र)